

**DELO NAŠIH ZAVODOV IN DRUŠTEV
ATTIVITÀ DEI NOSTRI ISTITUTI E DELLE NOSTRE
SOCIETÀ
ACTIVITIES BY OUR INSTITUTIONS AND
ASSOCIATIONS**

Lucija Čok, Darko Darovec

FAKULTETA ZA HUMANISTIČNE ŠTUDIJE KOPER

Fakulteto za humanistične študije Koper (FHŠ) je kot samostojni visokošolski zavod ustanovilo *Visokošolsko središče Koper*. V svojem programu dela in ustanovnem aktu ima ta zavod pooblastila Mestne občine Koper, Občine Izola in Občine Piran, da pripravlja, organizira in uresničuje ustanavljanje novih visokošolskih zavodov v Slovenski Istri. Projektni svet Univerza na Primorskem, ki so ga imenovali primorsko gospodarstvo in lokalne skupnosti, je že leta 1997 zadolžil *Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije Koper*, da v sodelovanju z *Znanstvenoraziskovalnim centrom Slovenske akademije znanosti in umetnosti iz Ljubljane* pripravi programske, kadrovske in organizacijske osnove za ustanovitev fakultete. Po dveh letih dela je skupina visokošolskih učiteljev in raziskovalcev (Lucija Čok - vodja skupine, Oto Luthar, Milan Bufon, Andrej Kranjc, Breda Luthar, Borut Telban, Egon Pelikan in Darko Darovec) teh dveh zavodov pripravila elaborat o ustanovitvi in predlog treh dodiplomskih univerzitetnih programov ter enega magistrskega študija. Svet za visoko šolstvo R. Slovenije je vlogo z vsemi dokazili o izpolnjevanju kadrovskih in materialnih pogojev za delovanje FHŠ prejel v obravnavo julija 1999. Dne 2. junija 2000 je ta svet dal k ustanovitvi fakultete pozitivno mnenje.

Na osnovi pozitivnega mnenja Sveta za visoko šolstvo RS o izpolnjevanju pogojev za ustanovitev samostojnega visokošolskega zavoda na osnovi 7. in 9. člena Akta o ustanovitvi Fakultete za humanistične študije Koper, ki ga je sprejel Upravni odbor ustanovitelja, Visokošolskega središča v Kopru (11. 7. 2000), ter skladno z 20. in 21. členom Zakona o visokem šolstvu (Ul. RS, št. 67/93 in 99/99) je bila fakulteta ustanovljena in za v. d. dekanico je bila imenovana doc. dr. Lucija Čok. Ta je v okviru svojih pooblastil imenovala člane senata fakultete (red. prof. dr. Jože Pirjevec, red. prof. dr. Aleš Erjavec, izr. prof. dr. Oto Luthar, doc. dr. Milan Bufon, doc. dr. Andrej Kranjc, doc. dr. Breda Luthar, doc. dr. Borut Telban, doc. dr. Darko Darovec in doc. dr. Lucija Čok). Dne 19. septembra 2000 je Fakulteta na 1. ustanovni seji akademskega zbora izvolila za predsednika zbora prof. dr. Antona Gosarja. Ko je bila dr. Čok imenovana za ministrico za šolstvo, znanost in šport v slovenski vladi, je v. d. dekana 22. 12. 2000 prevzel doc. dr. Darko Darovec.

Fakulteta za humanistične študije Koper se je registrirala kot samostojni visokošolski zavod in začela

delovati. Septembra 2000 je Svetu za visoko šolstvo RS predložila v obravnavo in izdajo pozitivnega mnenja tri dodiplomske (geografija kontaktnih prostorov, zgodovina Evrope in Sredozemlja in kulturni študiji in antropologija) ter en podiplomski študijski program (geografija - krasoslovje) za pridobitev javnoveljavnosti teh programov. V petek 13. 4. 2001 je navedeni nacionalni svet izdal pozitivno mnenje za naslednje študijske programe:

- dodiplomski študijski program geografija kontaktnih prostorov,
- dodiplomski študijski program kulturni študiji in antropologija in
- podiplomski študijski program geografija - krasoslovje.

Dodiplomski študijski program zgodovina Evrope in Sredozemlja pa je še vedno v obravnavi pri pristojnem organu. Maja 2001 je FHŠ objavila razpis za vpis v prvi letnik študijskega leta 2001/2002 v štiriletne univerzitetne študijske programe, in sicer po 45 vpisnih mest za redni študij za vsak javnoveljavni dodiplomski študijski program. V razpisnem roku se je prijavilo skupaj 165 kandidatov, od teh 12 ni izpolnjevalo zakonskih pogojev. Od 153 sprejetih kandidatov se je 54 odločilo za študij geografije kontaktnih prostorov in 99 za kulturne študije in antropologijo. Kandidati so bili iz vseh slovenskih krajev in tudi iz zamejstva v Italiji, največ sicer iz Primorske (prek 50%), sledili so iz osrednje Slovenije (25%), nato pa sorazmerno porazdeljeni iz drugih slovenskih pokrajin. V dneh med 20. in 21. septembrom je potekal vpis v prvi letnik študijskega leta 2001/2002 v oba dodiplomska študijska programa, vpisalo se je 92 študentov, od tega 62 v program kulturni študiji in antropologija ter 30 v geografijo kontaktnih prostorov.

Prav tako je bil izdan razpis za vpis v podiplomski študijski program geografija - krasoslovje, ki se bo začel uresničevati v študijskem letu 2001/2002 v prostorih Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU v Postojni, kjer bodo poleg priznanih univerzitetnih profesorjev iz tujine zagotovili tudi poglobljeno kadrovsko zasedbo.

Tako je FHŠ, obenem z opremljanjem prostorov v stavbi Pošte Slovenije v starem mestnem jedru Kopra na Glagoljaški ulici 8, ki bodo fakulteti rabili v prvih letih uresničevanja študijskih programov, izpolnila zastavljene cilje ob ustanavljanju, čeprav se s tem seveda ne bo dokončno zadovoljila.

Poleg pridobitve javnoveljavnosti za že izdelani dodiplomski študijski program zgodovina Evrope in Sredozemlja FHŠ že načrtuje več dodiplomskih in podiplomskih študijskih programov. Snovalce fakultete je namreč od vsega začetka usmerjala temeljna zamisel oziroma nuja po decentralizaciji mreže visokega šolstva v Sloveniji, če naj bi se naši študentje, visokošolski učitelji in raziskovalci ter nenazadnje celotna slovenska družba lahko enakovredno kosali z novimi svetovnimi globalizacijskimi in integracijskimi procesi. Počasi in

postopoma namreč nastajajo v več slovenskih mestih izobraževalna jedra višjih in visokih strokovnih šol ter fakultet, ki kot dopolnilo visokega šolstva opravljajo svoj del poslanstva pri zmanjševanju izobrazbenega zaostanka srednje generacije, predvsem pa krepijo regionalne razvojne strategije in usposablajo kadre. Ta jedra niso le servis za lokalne potrebe po strokovnem kadru, v njihovih nedrjih nastaja intelektualni potencial, ki si postavlja razvojne vizije in strategije nacionalnega pomena, v katere mora vključevati mlade potenciale, uveljavljati prednosti slovenskih naravnih in družbenih danosti, s ciljem ohranitve slovenskega jezika in kulture v evropskem kontekstu pa je treba postaviti raziskovalna jedra, središča prenosa vedenj in nastajanja novih znanj tudi v kontaktne obmejne prostore Slovenije. Le uravnoteženi razvoj omogoča enakovredno vlaganje v več nacionalnih središč, ki morajo biti ob vstopu Slovenije v EU enako dobro opremljena kot državna prestolnica.

Samostojni visokošolski zavodi se zavedajo, da sta zagotavljanje kvalitete in evropske primerljivosti najpomembnejša dejavnika v procesu nastajanja novih jeder znanja. Ko bo nastala prva nova univerza v Sloveniji (in vse kaže, da bo to na Primorskem), bo morala zagotavljati oboje. Oblikovanje novega visokošolskega središča, ki nosi za zdaj še operativno ime Univerza na Primorskem, je sestavljen in zapleten proces. Za zagon univerzitetnih programov so potrebni visokošolski učitelji, ustvariti je treba razmere za pedagoško in raziskovalno delo, to pa mora biti konkurenčno in kakovostno. Prizadevanja oblikovalcev programov FHŠ niso usmerjena v postavitev univerze kot institucije, postaviti je treba najprej sestavne dele sistema, ki bodo s svojimi programi dopolnjevali že uveljavljene in strokovno dorečene programe obeh univerz. Še posebno, ker je FHŠ samostojna ustanova, si mora prizadevati, da bo ponujala visoko strokovnost, osebni pristop do potreb študentov in programe, ki bodo v bližnji prihodnosti pomenili referenčno mesto izobraževanja v tem delu Evrope.

Programi študija humanističnih ved naj bi namreč ponudili alternativo, ki že ima vgrajene temeljne novosti prenove visokošolskega študija, ki se je v Sloveniji začel pred letom dni. Te so:

- interdisciplinarnost - študent bo na osnovi izbirnih modulov (vsebinsko bolj ali manj zaokrožene skupine predmetov) usmerjal svoj študij k zelenemu cilju (specializaciji področja),
- pestrost oblik uresničevanje programov (poleg uveljavljenih oblik še tutorska oblika dela, raziskovalno in študijsko skupinsko delo, empirična praksa),
- nabirno-izbirni (kreditni) sistem študija (z opravljenimi obveznostmi individualno obarvane usmeritve študent pridobiva zahtevano število točk),
- zunanja in notranja evalvacija programov (zunanja/družbena in notranja/študentska, učiteljska "kontrola" kvalitete izvedbe študija),
- mednarodna izmenjava vsebin in študentov (mož-

nosti opravljanja nekaterih sestavin študija na tujih univerzah in priznavanje teh dosežkov na matični fakulteti).

Skupna poudarka vseh študijev sta medkulturna komunikacija in uporaba sodobnih tehnologij za prenos znanj. Na koncu študija bo diplomant razumel, opisoval, analiziral, kritično vrednotil in sooblikoval kulturni in družbeni kontekst, v katerem bo deloval. Poleg humanističnih znanj, vedenj o družbi in sposobnosti vplivanja v njej bo računalniško opismenjen, izurjen v rabi raziskovalnih metodologij in sodobnih tehnologij, usposobljen v rabi pisnih zvrsti in govornih oblik sporočanja, govorec (in pisec) besedil v vsaj dveh tujih jezikih. Področja njegovega delovanja bodo socialno delo, planiranje družbenih politik in strategij, vodenje kulturnih ustanov, raziskovanje družbenih pojavov, svetovanje, založništvo, dejavnost medijev in informacijsko-dokumentacijska dejavnost. Z nadaljevanjem študija (vse oblike podiplomskega študija in programov izpopolnjevanja) bo diplomant lahko pridobil ožjo, vendar visoko usposobljenost za raziskovalno in ekspertno ter pedagoško delo predvsem na univerzitetni ravni.

Bolj od regionalnega in nacionalnega videnja Fakultete za humanistične študije Koper je pomembno njeno učinkovanje v sredozemskem, srednjeevropskem, evropskem ali celo svetovnem prostoru. Fakulteta sicer mora izrabiti lokalno umeščenost v svoj prid, ne sme pa biti sredstvo lokalnih interesov. Njena mednarodna prepoznavnost naj bo v vsebinah, ki naj temeljijo na prenosu vedenj in znanj ter součinkovanju ustvarjalcev znanja. Spodbujali jo bodo pogoji študija in možnosti raziskovanja, ki bodo študente dejavno vključevali v intelektualno izostreno študijsko okolje. To naj jih kar najbolj spodbuja k aktivnemu sodelovanju v družbenih, zgodovinskih, političnih in kulturnih spremembah sodobnega sveta.